

Klas Rosenlöf var reparatör och en snabbtänkt och humoristisk sådan.

Lennart Johansson arbetade i många år i Martinen där det smältes järnskrot till flytande järn. Flera roliga historier fick han höra genom åren.

Kristian Gustafsson, Kurfursten kallad, med flaggan hade till uppgift att stoppa biltrafiken när brukets tåg behövde passera landsvägen.

År 1971 var bron över järnvägen klar. Innan dess kunde alla som skulle passera järnvägen få vänta länge vid "bommarna".

Uno Wiking-Johnsson gillade att diskutera och skoja med de anställda på Boxholms AB. Han var disponent mellan 1954-1967.

Länge leve slagfärdigheten!

Svar på tal på "Bolaget": Många roliga historier från förr

BOXHOLM (LT)

Genom slagfärdighet och snabbhet i repliken hände det att en arbetare satte en överordnad på plats på Boxholms AB förr i tiden. Eller åtminstone gjorde denne svarslös.

Många brukshistorier har berättats genom åren men i takt med att generationer försvinner och nya tillkommer så riskerar ju historierna att försvinna. Men här kommer i alla fall några historier som nog kan roa läsarna.

På en bruksort som Boxholm har det självklart genom åren florerat många brukshistorier. Många av historierna är ganska så välkända, och möjligen har vissa historier kryddats lite extra genom åren för att de ska bli ännu roligare.

En av länets större tidningar hade en tävling för snart 32 år sedan där man sökte den bästa brukshistorien. Många historier kom in och de sparades sedan i en pärm hos Boxholms Bruksmuseum.

En man som satt på många gamla historier var Harry Ringman. Han var född 1911 så man kan ju ana att många historier försvann när han gick bort 1993, men just därför är det ju viktigt att rädda gamla brukshistorier åt framtiden genom att skriva ner dem.

Harry berättade i tidningen för 32 år sedan att det var omfattande metallstöder på bruket under 40-talet. Harry stod utanför Övre verket tillsammans med en arbetskamrat

och tog igen sig när disponent Uno Wiking-Johnsson gick förbi. Harrys kamrat – som Harry valde att kalla Andersson – var sedd som kleptomant av alla människor.

Disponenten konfronterade Andersson och frågade om han varit med och stulit något, men Andersson nekade. "Stå nu inte och ljug mig rakt upp i ansiktet Andersson" sa disponenten barskt! "Nog har ni stulit, om inte annat så har ni stulet tid från bolaget". "Nej, inte ens det har jag stulet" svarade Andersson. "Men jag har kompenserat mig för dålig timpenning, det har jag gjort!".

Då lär Uno Wiking-Johnsson ha brustit ut i ett gapskratt medan han gick vidare mot kontoret.

Den mest klassiska brukshistorien är nog den om Kristian "Chrischan" Gustavsson som träffade på en stockholmare på besök i Boxholm. "Chrischan" – som kom att bli legendarisk för sin slagfärdighet – arbetade som flaggvakt, det vill säga han stoppade biltrafiken när brukets tåg skulle passera landsvägen.

Stockholmaren var ganska överlägsen och kommenterade det mesta som litet och efterblivet i Boxholm. Just då kom tåget rullande och på en vagn fanns damjeanner, det vill säga stora glasflaskor och de var fyllda med saltsyra för att transporteras till laboratoriet.

Stockholmaren undrade vad det var i de stora flaskorna, och svaret kom blixtnsnabbt från "Chrischan": "Då ä bläck te kontoret!

Boxholms AB – eller bolaget som det ofta kom att kallas – ägde ju också skogar, gårdar och torp. Villkoren var hårda och standarden på bostadshusen var många gånger under all kritik. Men även en torpare kunde ha glimten i ögat. En missnöjd torpare gick till skogvaktare Lundström och klagade och menade att nu måste de ha stugan reparerad.

Men Lundström tyckte inte att detta var nödvändigt. Men då sa torparen: "Men igår kväll så la lillgrabben sitt munspel på golvet. Sen började det blåsa och där låg munspelet hela natten och spelade Livet i Finnskogarna, och är det inte golvdrag då så säg?"

Vid ett annat tillfälle drabbades samma slagfärdige torpare av magsår vilket gjorde att en del av magsäcken opererades bort. Skogvaktaren ville visa lite medkänsla när han träffade torparen i skogen så han frågade hur det stod till. "Jo, nu klarar vi oss bra, för nu har de gjort min magsäck lika liten som förtjänsten blir på det här hygget", svarade torparen.

Innan bron över järnvägen var färdig 1971 så blev det ständigt långa köer vid järnvägsövergången på grund av de många bomfällningarna. Eric Hemming var en slagfärdig man som kom att flytta till Bjursdalsområdet när detta var färdigt, det vill säga till det nya bostadsområdet på den östra sidan av järnvägen. Eric träffade en dag på en bekant och de hade inte setts på länge. "Jag kommer upp till

dig nästa vecka" sa bekantingen. "Ja, gör det du" svarade Eric. "Och är jag inte hemma så står jag vid bomma".

Och så var det sällskapet som en dag besökte Martinen, det vill säga stålverket där järnskrot smältes ner i stora ugnar och förvandlades till flytande järn som sedan tappades ut när det fått rätt egen-skaper.

Arbetaren Johan Wedebrand bar fram skrot till insättningsskopen intill ugnen och en nobel dam kommenterade arbetet. "Det måste vara väldigt varmt att arbeta så nära ugnen". Johan Wedebrand torkade svetten ur pannan och svarade: "De går väl an för mig. Då ä värre för han som är därinne och lägger skrotet tillrätta."

Historien om Svante Larsson är kanske ingen brukshistoria, men kul är den. Svante var ju kommunalråd i Boxholm i många år och i ungdomen spelade han mycket fotboll. I en match i Ekeby "instruerade" Svante domaren mest hela tiden.

Domaren hette Greek och var från Ödeshög, och när Svante ropat "blås, blås då" så tröttnade domare Greek. "Är det du eller jag som dömer?" undrade Greek. "Dömer det gör jag, men arvodet det får du" svarade Svante i en oförglömlig replik.

Lennart Johansson, för övrigt far till undertecknad, har vid något tillfälle berättat ett par historier från Martinen där han arbetade i många år, men historierna är knappast dokumenterade skriftligt. Ar-

betet i stålverket kunde vara tungt, varmt och besvärligt.

En arbetskamrat till min far lär vid ett tillfälle ha sagt så här: "Nä, vet ni vad vi gör? Vi fyller skopen med några kilo dynamit. Och sen lägger vi oss på Mjölmarkullen och ser när hela helv**et sprängs i luften!".

Min far Lennart kom till Boxholm 1955 och den 1 november detta år började han arbeta på skrotgården. Fem år senare började han i Martinen. Det var ju i samma veva som tv:n hade sitt genombrott.

Pappa har berättat att man kunde se vilka som skaffat tv, en stor tv-antenn sattes ju upp på deras hustak. En arbetskamrat till pappa utbrast vid ett tillfälle: "Titta! Nu har han också fått upp en sån där kapitalistflagga!"

Avslutar med en historia i senare tid. I Finvalsverket gjordes i många år inköp av verktyg och andra förnödenheter av RP:s verktyg. RP stod för Rolf Pettersson och när han vid ett tillfälle besökte Mekverksta'n i Finvalsverket så lär Rolf vid ett tillfälle ha sagt, "Jag kan ordna vad som helst åt er. Jag kan skaffa ett JAS åt er om ni vill!"

På den kommentaren lär Klas Rosenlöf ha svarat: "Äh, skitsnack. Du kan ju inte ens ordna en tårta åt oss!"

Den historien slutade med att Rolf tog fram plånboken och gav en hundralapp till Klas så han kunde köpa en tårta åt mekanikerna på verksta'n...

Text:
KLAS JOHANSSON

Det händer

Evenemangstips
i Boxholms kommun

Tänk på att många evenemang kan kräva föransökan eller förköp och ha begränsat antal platser, kolla alltid innan vad som gäller för det du tänkt gå på.

Sportlovsaktiviteter

Tipspromenad
för barn från 6 år hela veckan, fina bokpriser.

Mysskväll

För familjer med barn från 4 år. Poesibingo, charader och fika. Begränsat antal platser, (föransökan v 7-8)
Tid: 23/2, kl 17-18.

Lär dig skapa manga i Vroid

Tillsammans går vi igenom grundfunktionerna i programmet och hur du kan använda det för att göra egen manga. Egen dator krävs. Ladda ner programmet innan på <https://vroid.com/en/studio> (eller steam). Kom gärna lite innan om du behöver hjälp att installera. (Programmet fungerar ej på cromebooks.) Ålder 12-19 år. Begränsat antal platser. Anmälan via Götatabibliotekens hemsida.
Tid: 23/2, kl 11-12.30.
Plats: Boxholms bibliotek.

PRO

Årsmöte

Ombudsman Marie Reifelton. Kaffe, smörgås och lotterier.

Tid: 23/2, kl 15.

Plats: Trivselhuset Bjursdalen.

Skogspromenad

Tag med fika. Ca 4 km.
Tid: Varje tisdag kl 10.
Plats: Start vid gröna grinden bakom skolan.

Boule

Tid: Måndagar och torsdagar kl 13.
Plats: Boxholms Folkets park.

Boxholm

i backspegeln

I bilder

Utställning med bilder om Boxholms historia. Klas Johansson har plockat fram guldorn ur Krafttagets arkiv.
Tid: 23/2 - 31/3, bibliotekets öppettider.
Plats: Boxholms bibliotek.

Handarbetscafé

Ta med ditt handarbete och eget fika. Hjälpt och inspirera varandra medan ni umgås. Ingen anmälan.
Tid: 25/2 - 13/5, lör kl 11-14.
Boxholms bibliotek.

Åsbo hembygdsförening

Filmpremiär: Godsägaren. Mingel från kl 14.
Tid: 4/3, kl 15.
Plats: Boxholms Folkets hus.

Maila ditt evenemang till marianne.karlsson@lanstidningen.se senast torsdag veckan innan införande.